

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಚನ್ನೇಗೌಡ.—12 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಕೆಲಸವಾಗಿಯಿರುವುದಕ್ಕಿದ್ದ ಆಗಾಧವಾದ ಕಾರಣವೇನು ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಶಂಕರಗೌಡ.—ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ತೊಂದರೆಮಾಡಿದ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಚನ್ನೇಗೌಡ.—ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದೇನು ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಶಂಕರಗೌಡ.—ದಿಪಾಜಿಟ್ಟನ್ನು ಫರ್‌ಫೀಟ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಾಗುವ ಹಣವನ್ನು ವಸೂಲುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎ. ಚನ್ನೇಗೌಡ.—ಹೊಸವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸುವ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಶಂಕರಗೌಡ.—ಚೈಪ್ ಡಿಸೈನ್ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಕೂಲವಾಗುವವಾಗೆ ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿ.—ಸರಕಾರ ಅಂದಾಜಿನ ಬೆರೆಯನ್ನು 9 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಸಿ ರೈತರು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರಭಾಗ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಶಂಕರಗೌಡ.—ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಖರ್ಚಾಗುವ ಹಣವನ್ನು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಂದ ವಸೂಲುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಶೋತ್ತರಗಳ ಕಾಲ ಮುಗಿಯಿತು.

2-00 P.M.

Members' Representations

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಶೆಟ್ಟರ್ (ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ನಾನು ಒಂದು ಸಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

MR. DEPUTY SPEAKER.—I have received two notices of adjournment motions, one from Mr. Shettar and another from Mr. Vatal Nagaraj. I have admitted them. The motion of Mr. Shettar is as follows :—

“This House do stand adjourned to discuss a matter of public importance, namely, the closure of colleges on account of the language problem and the serious effects it has on the students career as the examinations are fast approaching and the re-opening of the colleges by making proper arrangements for the students to attend the colleges ”

The motion of Sri Vatal Nagaraj is also similar.

SRI B. P. GANGADHAR (Tumkur).—Sir, I have given notice of an adjournment motion and it is as follows :—

“This House resolves to adjourn to discuss the situation arising out of indiscriminate firing, lathi charge, etc. against the students and other sections of the people in the State resulting in the death of innocent citizens, harassment to them and to virtual collapse of law and order in the State.”

MR. DEPUTY SPEAKER.—It is not with me; I will just see about it. Does the House grant permission to move the motion of Sriyuts Shettar and Vatal Nagaraj ?

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).—ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನದಿವಸ ನದೆ ಮುಂದುವರಿದಾಗ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗತಕ್ಕ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದ್ದಿತ್ತು. ಆ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ, ಇವತ್ತು ಈ ದೇಶದ ಅವಕಾಶ ಸೂತ್ರದ ತುದಿಯಲ್ಲರತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಸ್ಥಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಗಹನವಾದ ವಿಚಾರ, ಮೂಲಭೂತವಾದ ತತ್ವ ಇದರಲ್ಲಿದೆ, ಅದರಿಂದ ಈ ಮೂಲಭೂತವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಿ ಹೋದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾಳೆ ಚರ್ಚೆ ಮುಂದುವರಿಸೋಣ, ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಾನು ಆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಮೊದಲು ಆ ವಿಷಯ ತೀರ್ಮಾನವಾದ ಮೇಲೆ ತಾವು ಮುಂದೆ ಹೋಗಬಹುದು, ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಅದರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು; ಅದರ ಮೇಲೆ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇವತ್ತು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಿುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಭೆ ಅನುಮತಿಕೊಡುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಎಲ್ಲರಕ್ಕೂ ಅನುಮತಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ, ಮೊದಲು ಈ ವಿಚಾರ ಆಗಲಿ. ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದ ಮೇಲಿನ ಚರ್ಚೆಯನ್ನೇ ಇನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಬೇರೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಲ್ಲಾ? ಮೊದಲು ಈ ಮೂಲಭೂತವಾದ ವಿಷಯದ ಮೇಲಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು, ಸ್ವಾಮಿ. ದಯವಿಟ್ಟು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Does the House grant leave to move the Adjournment Motion?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ತಾವು ನೆನ್ನೆಯ ದಿವಸ ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಸಭೆ ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮುನ್ನ ತಾವು ಹಿಂದಿನ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡದೆ ಹಾಗೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು ಸಂಯುಕ್ತ ತಾವು ತಮ್ಮ ವಚನಕ್ಕೆ ಭಂಗಬೀರತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ (ನಂಜನಗೂಡು).—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಸಭೆಯ ಮುಂಚೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದು ಅದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಬೇರೆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ.....

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಪೀರಪ್ಪ (ಹರಿಹರ).—ಈಗತಾನೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ತಮ್ಮ ಪೀಠದಿಂದ ಓದಿದ ಅಡ್‌ವಾಂಸ್‌ ಮೆಂಟ್‌ ಮೋಷನ್‌ಗಳ ವಿಚಾರ ನಮಗೆ ಒದಗಿಸಿರತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಅನಂತರ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ.....

MR. DEPUTY SPEAKER.—Because the Member has got up.....

SRI H. SIDDABEERAPPA.—He is at perfect liberty to bring it. What I am saying is this: now you have been appraised that a Notice of Adjournment motion has been given by two Hon'ble Members. Please permit us a day's time so that we may know what it is and exercise our mind over it and then come and say whether leave may be granted or not. As the Hon'ble the Leader of the Opposition has suggested, there is another matter about which we were seized. Let us know what it is.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಓದಿದ ಸೂಚನೆಗಳೆಂಬ ಅವುಗಳನ್ನು ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸರ್‌ಕ್ಯುಲೇಟ್‌ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

† Sri S. R. KANTHI (Minister for Law and Parliamentary Affairs).—For the information of the House I will read Rule 54 (1) of the Rules of Procedure and Conduct of Business :—

“ The Speaker , if he gives consent under rule 50 and holds that the matter proposed to be discussed is in an order shall after the questions and before list of business is entered upon, call the member concerned who shall rise in his place and ask for leave to move the adjournment of the Assembly ;

Now, the question hour is over and we are about to enter upon the business of the House. This is the period when Adjournment Motions are to be taken and rightly too you have given the consent. Now, you may call upon the Hon'ble member to make such remarks as he thinks fit and you may take the leave of the House.

Sri S. S. SHETTAR.—Sir, I may be permitted to explain the view point that I have expressed in the Adjournment Motion, which I have already made along with my friend, Sri Vatal Nagaraj. I have.....

Sri K. H. RANGANATH (Mudigere).—Sir, I raise to a Point of Order Rule 54(1) says that after the Question Hour and before the list of business is entered upon, the Speaker should call the member concerned who shall raise in his place and ask for leave, to move the adjournment of the House. You have not called upon the Member.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Does the House grant leave to move the Adjournment Motion.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾವು ನೆನ್ನೆಯ ದಿವಸ ಎತ್ತರತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದದ್ದು. ಅದಿನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಗದೆ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ನೆನ್ನೆಯ ದಿವಸ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿದನಂತರ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದ ನಂತರ ತಾವು ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಪಾಡಬಹುದು. ತಾವು ಯಾವ ಒಂದು ವಿಷಯ ಈಗಾಗಲೇ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಅರ್ಥಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಹಾಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಿಲುವಳಿ ನೂಡನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಭೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಗಬಹುದು.....

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಆಗಲಿ. ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಲಿ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I will ask the Hon'ble member to move

Sri K. H. PATIL (Gadag).—Hon'ble Law Minister has read out Rule No. 54. This rule says that if the Hon'ble Speaker gives his consent to the proposed adjournment, the member concerned should move his motion. As you are all aware, yesterday, the business before us was whether the Leader of the House is to make a statement here regarding his firm stand to accept the position of the Chief Minister of Mysore or the Congress president. Therefore, the business has already started and Section 54 cannot come into the picture at all at this stage. We are to go ahead with the business that had already been started yesterday and no other business can be considered by the

Hon'ble Speaker. I, therefore, appeal to the Speaker not to go back from the business that was started yesterday.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—If the House is not going to grant leave to move the motion, I am not going to take it up.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ನಾನು ಇವತ್ತು ಅವಸರದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡೇನೆ. ನಿನ್ನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಅವಸರ, ಅತಿ ಅವಸರ, ಅತ್ಯಂತ ಅವಸರದ ವಿಚಾರ. ಆಡ್ವರ್ಸ್ ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅವಸರವಾದದ್ದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಅವಸರದ ನಿರ್ಣಯ ಮೊದಲು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತಿದೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Let us take the adjournment motion tomorrow.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—ಈಗ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕ ನಿಲುವಳಿ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದ್ದೀರೋ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಕ್ಲಾರಿಫಿಕೇಷನ್ ಬೇಕು. ಅದು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿ ಸಿರುವುದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ವಿರೋಧಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕು.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದೇನಿಲ್ಲ.

Sri M. RAMAPPA (Hosadurga).—I would like to support the point of order raised by my Hon'ble friend. Hon'ble Speaker is bound to call upon the member whether he has got leave of the House or not. The Hon'ble Minister for Law has already brought to the notice of the Speaker Rule 54 (1) of the Rules Procedure.

Sri B. P. GANGADHAR.—He should not reopen the issue once again. It is but flouting the decision or direction given by the Speaker. There is no point of order.

Sri M. RAMAPPA.—Rule 54 (1) is very clear. The House cannot take up any other business except the notice of motion given by the Hon'ble Member. It is only after the leave is granted the discussion may be postponed. But the question of granting leave should be decided.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—This adjournment motion should be taken up tomorrow.

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ನಿನ್ನೆಯದಿನನ ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ ನಾಳೆ ದಿನನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಬಂದಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಅದುವರೆಗೆ ಕಾಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಿರಿ, ಇವೊತ್ತು ಈ ಸಭೆಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವೊತ್ತು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ನೇರವಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಈ ದೇಶದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇವೊತ್ತು ಈ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳೂ ಕೂಡ ಪೂರ್ಣವಾದ ಕೆಲಸಗಳು. ಈ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೆಲಸ ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿ ಚೈಮನ್‌ವರ್ಕ್ ಅಲ್ಲ. ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈ ದೇಶದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಅವರ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸ್ಥಾನ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ಜನ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್‌ಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಫೋರ್ಟ್‌ಫೋಲಿಯೋಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಮತ್ತಿಮಂಡಲದವರು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ಮಾಡತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಕೋ-ಆರ್ದಿನೇಟ್ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಂದು. ಇಂಥಾದ್ದು ಇರುವಾಗ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಜೊತೆಗೆ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿವಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಗಿರಿಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಾವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಲಿ ಅವರ ಪೂರ್ವಪೋಲಿಯೋವೂ ನನಗೇ ಇರಲಿ ಎಂದು ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಬಾತೆಯನ್ನೂ ಇವರೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಷ್ಟೊಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ನನಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ದೇಶದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಸಂಬಂಧ ಇದೆ. ದೇಶದ ಆಡಳಿತದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪದವಿಯ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಒಂದು ಹಕ್ಕು ಇದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ದೇಶದ ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಗಿರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ದೇಶದ ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೋ ಎಷ್ಟೊಂದು ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೋ ಅವು ನನ್ನ ಕೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ವಾರಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಮೂರು ದಿವಸಗಳು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದೆಹಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬೆಂಗಳೂರು ಈ ಎರಡು ಕಛೇರಿಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ಶರೀರ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಡೆಯೂ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಭೌತಿಕವಾಗಿ, ಶಾರೀರಿಕವಾಗಿ ತಾವು ಕೆಲವುದಿವಸ ಇಲ್ಲರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಕೆಲವು ದಿವಸ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅವರನ್ನು ಒಂದು ಯಾತ್ರೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆಡಳಿತ ಕುಸಿದು ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಇವೆ. ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಹಾಗೆ, ಈ ಎರಡೂ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ದೇಶದ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಅರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹದಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇವತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿ ಎರಡೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ ಒಂದೇ ಎನ್ನತಕ್ಕಂತಹ ಭಾವನೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಹಂಡಿಕ್ ಜವಾಹರ್‌ಲಾಲ್ ನೆಹರೂರವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ, ದೇಶದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರು ಎಂದು ಕೆಲವರು ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ನೆಹರೂರವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಎರಡೂ ಕಡೆ ಇರಬಾರದು, ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದು, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಪ್ರಧಾನಿಯಾದರು. ಅದಲ್ಲದೆ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಹಿಂದೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೊಬ್ಬರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ, ಇವರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವವರು, ದೇಶದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಬಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡುವಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ಅದರೇ, ಅದು ಮಹಮದ್ ಬಿನ ತೂಗ್ಲೆಕನಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಮಾತು, ಯಾವ ರೀತಿಯ ವಾದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನೀವು ಏನು ಹೇಳಿದರೋ ಅದನ್ನು ತಾವು ಅಚರಣೆಗೆ ತರತಕ್ಕದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ, ಇವರಡೂ ಒಂದೇ ಎನ್ನತಕ್ಕಂತದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಊರ ಪೋಲಿಗ್ರಾಂವಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಕಚೇರಿಯಿಂದ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದು, ನಿಮ್ಮ ಆಪ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರ ಸಹಿಯಿಂದ ಒಂದು ಊರ ಪೋಲಿಗ್ರಾಂನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಅದು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ:—

“ Office of the Chief Minister, Vidhana Soudha, Bangalore,
dated 25th January 1968 Tour programme of the Chief Minister
and President, A.I.C.C. inside and outside the State ”

ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಎಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೋದರು, ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೋದರೆಂದು ಎಲ್ಲಾ ಆ ಪೋಲಿಗ್ರಾಮನ್ನು, ನಿಮ್ಮ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ಯವರ ಕಚೇರಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಕಚೇರಿಯಾಗಿದೆ. ಇವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಸರ್ಕಾರದಲಿ೦ತಕ್ಕದ್ದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ಸರ್ಕಾರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಒಂದು ಭಾವನೆ ಯನ್ನು ಇದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ಮುಂದುವರಿಕೆಗಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸರ್ಕಾರಿ ಹಣವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಆಫೀಸನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮುಂದುವರಿಕೆಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾರು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು ಎನ್ನತಕ್ಕ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕು. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಇವರಿಗೆ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಹಾಗೆ ಇರಲಿ, ಇಲ್ಲವೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ದೇಶ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಅದನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ, ಅದರ, ಇದೂ ಇಬ್ಬು ಕೊಂಪು, ಅದೂ ಇಬ್ಬು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿ. ಎರಡೂ ಹುಡ್ಡೆಯನ್ನು ಇಬ್ಬು ಕೊಂಡರೆ ಎರಡು ಕುದುರೆಯು ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕುದುರೆಯು ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇ ಕಷ್ಟ. ಅದೂ ಸರ್ಕಸ್ಸಿನವರು ಯಾರಾದರೂ ಎರಡು ಕುದುರೆಯು ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಸರ್ಕಸ್ಸಿನ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಬಹಳ ಪಾಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಿ, ಅದಳಿತವು ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ 1959ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಬಹುಮತವಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟೇ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ನಂಬೂದ್ರಪಾಡ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇತ್ತು. ಅದರೂ ಕೂಡ, ಅವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸೇತರ ಒಬ್ಬ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ, ಇದರಿಂದ ಅವರು ತನ್ನ ಪಕ್ಷದ ಮುಂದುವರಿಕೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದು ಮಾಡಿದರು. ಅದರಿಂದ ಆ ಸರ್ಕಾರ ವಜಾಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ರಾಜ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಕೇರಳ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು 1959ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ವಜಾಮಾಡಿದ್ದು ಉಂಟು. ಅದಕ್ಕೂ ಮೈಸೂರು ದೇಶವಲ್ಲವು ದೇಶಕ್ಕೂ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರಿ ಅದಳಿತವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಮುಂದುವರಿಕೆಗೋಸ್ಕರ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಈ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ನಾಳಾ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಜನತೆಯು ಮಾಡಲು ತಯಾರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಗಂಭೀರವಾಗಿ, ನಿಮ್ಮ ಮುಂಚಿನ ಅಧಿಕಾರವಾವು ಏನು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ, ನಮಗಿಲ್ಲದಿರಲಿ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸಮಾಧಾನಕರವಾದ ಉತ್ತರ ಬರುವುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು) — ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ವಿಪುಲವಾದ ಟರ್ಚ್ ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಗೂ ಹಾಗೂ ನಾನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೊತೆಗೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು ಸ್ವಾಮಿ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅದು ನನ್ನ ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು.

(ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಎದ್ದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು)

ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವ್ ಜಿ. ಬಣಕಾರ್ (ಬ್ಯಾಡಗಿ).—ತಾವು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯೇ ಅಥವಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷ ಹೆಚ್ಚು ಮತಗಳಿಂದ ಬಂದ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೋ. ಆ ಪಕ್ಷದ ಸರ್ಕಾರ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಇರತಕ್ಕಂತದ್ದು.

(ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಎದ್ದು ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು)

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಸದಸ್ಯರು ಈ ರೀತಿಯಾದಿದರೆ ಅಂತಹವರನ್ನು ಸಭೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಳಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಗರಾಟೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಸಭೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

Let them please maintain the dignity and decorum of the House

2-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿವ್ವೇರಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನು ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕಾದ್ದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಕೇಳೋಣ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿಸ್ಸಯಿಂದಲೂ ನಾವು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತಲೂ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಹೇಳಲಿ, ಕೇಳೋಣ. ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಈಗತಾನೇ ಅವರೇನು ಹೇಳಿದರು ಎಂದರೆ ಇದು ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು. ಇವರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಆರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಇದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸುಮಾರು ಎಂಟುನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇಂಗ್ಲೆಂಡನ್ನು ನಾವು ಮಾದರಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಅಂತಹ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯು.ಕೆ.ಯಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದೆ ಎಂದರೆ :

“The Prime Minister is not responsible only to his Party.
He is not responsible only to Parliament. He is responsible for
the whole State”.

ಇದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳಬೇಕು. ಇದನ್ನೂ ಅವರು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

(ಕೆಲಮಂದಿ ನದಸ್ಯರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಎದ್ದು ನಿಂತರು)

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ (ಕೃಷ್ಣರಾಜ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಹೇಳಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ತಾವು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ನಾವು ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅರ್ಡರ್, ಅರ್ಡರ್, ಅರ್ಡರ್.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ.—ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂವರು ಒಂದು ಸಾರಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಕವಾದಾಗ ಅವರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹುದ್ದೆಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ತಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬರಬಹುದು. ಅದರಂತೆ ಇಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೆಹರೂವರ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಇಲ್ಲೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

Sri S. S. SHETTAR.—I have submitted under Rule 312 a matter. It is given in writing. A ruling may be given on it as the hon. Chief Minister is making a statement and he may speak on it also.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I have already given a ruling the member may please resume his seat.

Sri S. S. SHETTAR.—Not with reference to Rule 312.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I have asked him to resume his seat. I have given the ruling.

Sri S. S. SHETTAR.—It is not given.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—He may resume his seat.

Sri S. S. SHETTAR.—What is the fate of that written application ?

† ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ (ಆರಕಲಗೂಡು).—ನನ್ನೊಂದು ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರು ಈ ದೇಶದ ಜನಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಜವಾಬ್ದಾರರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಪಕ್ಷದ ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ

ಜವಾಬ್ದಾರರು ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಇಲ್ಲ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನಲ್ ಪ್ರಾವಿಷನ್ ಇದೆ. ಅದು ಯಾವ ಪ್ರಾವಿಷೋ ಎಂದರೆ 164 ರಲ್ಲಿರುವ ಸಬ್ ಕ್ಲಾಂಸು (2) ಇದಕ್ಕೆ ಅವರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದೆ :

“The Council of Ministers shall be collectively responsible to the Legislative Assembly of the State”.

ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದರೆ ಅಂತಹವರನ್ನು ಎಮ್‌ಗೇನು ಇಲ್ಲ ಕೆಲಸ? ಇದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಕಚೇರಿ, ಇದಕ್ಕೂ ನಿಮಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಜನತೆಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುಳ್ಳವರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ತಮ್ಮ ರೂಲಿಂಗನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಪ್ರಾವಿಷನ್ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದವರಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿಗೂ ಇವರು ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವವರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

Sri M. NAGAPPA (Raichur).—In support of Mr. Nanje Gowda I submit these two sentences :

“The responsibility of the Leader of the House is not only to the Government and its supporters in the House; but to the Opposition and the House as a whole. He maintains liaison between the government and the opposition groups in the House. He is the custodian of the legitimate rights of the opposition as well as of the Government. As such, he should be among the foremost elements for upholding the rights of the House as a whole and see that the house is not denied them despite pressure from any quarter its rightful opportunities. The Leader of the House, it has been aptly said, should possess the initiative and instinct about what is going on in the minds of members on both sides. In the case of any trouble brewing, he should be able to estimate the nature and extent of the commotion...”

When there is objection that he should not continue in both the posts, he should give some weight to the opinion of the members. In this way, I support the point of order raised by Mr Nanje Gowda.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವ ಜಿ. ಬಣಿಕಾರ್.—ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮಗೂ ಈ ಸಭೆಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಇದು ನಮ್ಮ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಹ ವಿಚಾರ. ಅದುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವ ಮುನ್ನ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಕೊಡುವಂತೆ ತಾವು ನೂತನ ಕೊಡಬೇಕು. ಸ್ವಾಮಿ, ಅವರು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅಸತ್ಯವಾದ ಮಾತುಗಳು.

Sri K. H. PATIL.—On a point of order, Sir.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನೆನ್ನೆ ದಿವಸ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯ ರೈಲೂರೂ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬರಲಿ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಅದರಂತೆ ಇಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವಿ. ಮಾಗಾವಿ (ಹಾವೇರಿ).—ನನ್ನ ಹೊಂದು ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಅರ್ಡರಿಂದ : ಸ್ವಾಮಿ, ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸ್ಪೀಚ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕರಾಪಳಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಗೊಂದಲಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರು. ಇಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಪುರ್ ಆಫ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ.—ಈ ರೀತಿ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾತಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಅರ್ಡರಿಗೆ ರೂಲು 311ನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಕಾನ್‌ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಸ್ಪೀಚ್‌ಮೆಂಟ್ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೂ ನಾನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ನಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಒಳಗೂ ಮತ್ತು ಹೊರಗೂ ಯಾರು ಇವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಅವರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಇವರನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಕಾನ್‌ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಇವರು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಲೇಡರ್‌ಷಿಪ್ ಕಳೆದು ಕೊಂಡಂತಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೊಸ ಲೇಡರ್‌ನ್ನು ಆರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆದೇಶ ಕೊಡಬೇಕು.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರಿಗೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಾರ್ಟಿಮೆಂಟರಿ ಪಾರ್ಟಿಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಲೇಡರ್ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಇವತ್ತು ನಾನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಜವಾಬ್ದಾರನಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿದೆ. ಇದು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ಸರಿ. ನಾನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಾರ್ಟಿಯ ಲೇಡರ್ ಆಗಿ. ಎಲ್ಲೆಯವರಿಗೆ ನಾನು ಪಾರ್ಟಿಯ ಮುಖಂಡನೋ, ಎಲ್ಲೆಯ ವರೆಗೆ ನಾನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುತ್ತೇನೋ ಅಲ್ಲೆಯವರಿಗೆ ನಾನು ಈ ದೇಶದ ಹಾಗೂ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಯ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂದಿದ್ದೇನೆ; ಈಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಹೌದು, ನನ್ನ ಪಾರ್ಟಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಹೌದು, ದೇಶದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಹೌದು ಮತ್ತು ಬಹಳ ಜನಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಕೂಡ ಹೌದು.

ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು.—ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಭಿನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಉಂಟು. ಇವತ್ತು ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಾನು ಅಖಿಲಭಾರತದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಏ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದ್ದೇವೆಂದು ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ದ್ವಂದ್ವವಿವೇಯವು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡಕ್ಕೂ ಮುಂದಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೇ, ಎಥವು ಒಂದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೇ, ಬಿಡುವುದಾದರೆ ಯಾವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಪಾರ್ಟಿಯವರನ್ನು ಕೇಳಿ ವಾದಿಸುವುದೇ. ಕಳೆದ 20 ವರ್ಷದಿಂದ ನಾನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕರಣಿ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯ ಮೆಂಬರ್ ಆಗಿದ್ದೆ, ಈಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀಪ್ಪನವರು ನನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿಮಾನ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮಗೆ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ).—ಈ ಎರಡು ಹುದ್ದೆಗಳು ಪಾರ್ಷ್ವ ಟ್ರಸ್ಟಿ ಹುದ್ದೆಗಳೇ ಅಥವಾ ಪೌರ್ಟ್ರಸ್ಟಿ ಹುದ್ದೆಗಳೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ (ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ).—ದ್ವಂದ್ವ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು, ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಕಡೆ ಒಂದು ರೀತಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗಮ್ಮ (ಕಲಮಲ).—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಗರಾಟೆ ಮಾಡದೆ ಮೊದಲು ಕೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ. —ನಾನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಚುನಾಯಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ವಿರೋಧ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ, ಅನುಭವದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗುಣದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪುಗಳಿದ್ದರೆ, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪುಗಳು ಇದ್ದರೆ ಹೇಳಲಿ. ಈಗ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ನಂತರ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಒಂದು ನಿಮಿಷ...

MR. DEPUTY SPEAKER.—Order, Order.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ.—ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು 17 ದಿವಸಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು. 5ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ 12ನೇ ತಾರೀಖಿನವರೆಗೆ, 16ರಿಂದ 20ನೇ ತಾರೀಖಿನವರೆಗೆ ಮತ್ತು 25ರಿಂದ 29ನೇ ತಾರೀಖಿನವರೆಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ದೆಹಲಿ ಹೋಗಬೇಕೇ...

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆರ್ಡರ್, ಆರ್ಡರ್, ಈಗ ಮಾತನಾಡುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ತಾವು ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭೆಗೆ ಗೌರವವಿಲ್ಲವೆ? ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದನ್ನು ತಾವುಗಳು ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಕೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ನಾವು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನಲ್ ಪ್ರೊಸೆಕ್ಯೂಟಿವ್ ಯಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾರಲ್ ಪ್ರೊಸೆಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇದೆಯೇ ಎಂದು. ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸದಿಂದ ಸಂಬಳ ಪಡೆದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಬೊಂಬಾಯಿ, ಕೊಚಿನ್, ದೆಹಲಿ ಮುಂತಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯೇ ಎಂದು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನೈತಿಕ ಪತನವಿಲ್ಲ, ನೈತಿಕ ಅಭಾವವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹಣವನ್ನು ಪಾರ್ಸಿಗೋಸ್ಕರ ಬರ್ಚುಮಾಡಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಶಿವಪ್ರಸನ್ನರು ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರು. ಪಾರ್ಸಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವಿಧಾನಸೌಧದಿಂದ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದವರು ಒಂದು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದಾಗ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಬರ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರ್ಚು ಮಾಡಿವೇನೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ, ಆ ರಾಜ್ಯದವರು ಬಹಳ ಬರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪೋಲೀಸರನ್ನು ಕಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಸತಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಯಾವ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಅವರು ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ಬರ್ಚು ಸಹ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದಿಂದಲೂ ಸಹ ಯಾವ ಬರ್ಚು ಸಹ ಆಗಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಕಾಗದದ ಬದಲು ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರ್ಚುಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವ್ ಜಿ. ಬಣಕಾರ್.—ಅದೇ ತಕರಾರು ಈಗ ಬಂದಿರುವುದು. ನಿಮ್ಮ ಪಾರ್ಸಿ ಒಲಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರ್ಚು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಉಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹುಡುಕಿದರು ಎಂಬಂತೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಾತನ್ನು...

Sri K. H. PATIL.—On a point of order Sir.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Order, Order.

Sri K. H. PATIL.—I am raising a point of order.

(interruption by members)

Sri S. NIJALINGAPPA.—If this is the attitude of the members, I will close my speech. If they are not in a mood to listen, I will close my speech.

Sri K. H. PATIL.—Sir, when I have raised a point of order, how can the member be standing and not yielding? ಉಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಎಂದು ಅನ್-ಪಾರ್ಲಮೆಂಟರಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಡ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪದಗಳು ಪಾರ್ಲಮೆಂಟರಿಯೇ ಅಥವಾ ಅನ್-ಪಾರ್ಲಮೆಂಟರಿಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾ ಪತಿಗಳು ನಿರ್ಣಯ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಈ ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ನಾನು “ಪುಂಡ” ಎಂಬ ಪದ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಅದು ಅನ್-ಅನ್-ಪಾರ್ಲಮೆಂಟರಿ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಮಾತು ಆಡುವುದು ಅವಮಾನಕರ, ಇದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಅವಮಾನ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದೇಶದ ಗೌರವ ಉಳಿಸುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪದ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಪಾರ್ಲಮೆಂಟರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ದಯೆ ವಿಟ್ಟು ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು.—ಅದು ಗಾಢ ಮಾತು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಆ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಏಕೀಕರಿಸಿದ ಕಾಗದ ಕಳಿಸಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕವರು ಇದ್ದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಆ ರೀತಿ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕಾಗದ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದು ಸರಿಯೇ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಾಗಿರಲು, ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರಲು ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ಯಾವುದನ್ನು ಕೈ ಬಿಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಅದು ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ, ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ದಿವಸದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ ಕಾಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ದಯೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. (ಚಪ್ಪಾಳೆ)

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದೇಶ್ವರಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಈ ಹೇಳಿಕೆಗಾಗಿ ನಾವು ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಹೊರಬಿದ್ದಿದೆ. ಇವರ ಧೋರಣೆ ಮಾತಿನ ಶೈಲಿ ಹೇಳಿರತಕ್ಕಂಥ ರೀತಿ ಇದರಿಂದ ದೇಶದ ಜನತೆ ಏನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ವಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸೋಣ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದ್ದಿತು. ಏನೇನೋ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಡಿಫಿಕಲ್ಟಿಸ್ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಫೋಪ್ರೈಟಿ ಹಾಗೂ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಇಂಫೋಪ್ರೈಟಿ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಇಂಫೋಪ್ರೈಟಿ ಎಂಬುದು ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆ ಎನ್ನುತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮ ರೇಖಕರ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಿಂದ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಒದಿ ಅವರ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಅವರೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲಿ. ಈ ರೀತಿ ಅವರು ಇರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಸರಿಯೇ? ಅವರು ತಳೆದಿರತಕ್ಕಂಥ ಧೋರಣೆ ಸರಿಯೇ? ಮೈಸೂರು

ರಾಜ್ಯದ ಹಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಒಪಿನಿಯನ್ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಅವರು ಜನತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಅವರು ಎರಡು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಹಿಂದೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮೈಸೂರಿನ ಒಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರು ಪಾಪನ್ನು ಬಂದಾಗ್ಗೆ ಜರ್ಮನ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾತನಾಡಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದವರು ಇನ್ನೂ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆಯೇ! ಹೀಗೆ ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಇರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾನ್ಸಿಡರೇಷನ್ ಇಂಪ್ರೊಪ್ರೈಟಿ ಇಲ್ಲವೇ! ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ಯಾರಾದರೂ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ರಾಯಿಕೆ ಇಲ್ಲವೇ? ಎಂಬುದಾಗಿ ಸತ್ವಿಮ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಜನ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಹಂಗಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಒದುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಒದುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

Sri S. R. KANTHI.—I rise to a point of order. Sir, the hon. member is using a word 'constitutionally improper'. Anything improper in regard to the Constitution must be borne by fact. I would like to know from the Chair whether there is any impropriety regarding Constitutional Position? In this case, the Chief Minister of Mysore is also the President of All India Congress Committee; there is no Constitutional impropriety at all.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I will give you the diagnosis of the disease and I will let you know where the Constitutional impropriety lies. Please bear with me.

Sir, in a paper dated 17th February 1968 it says in the Editor's Note book:

"Will Mr. S. Nijalingappa give up the post of Congress President? This seems unlikely. But if he decides in favour of Chief Ministership, nobody should be surprised. Who wants to be a Congress President these days? It is no secret that the crown of the Congress President was thrust on his head. He had to accept it simply because rejection would have created an impression that he was primarily interested in power. If he has his way he would like to ride both the horses together. But Mr. Kamaraj was the first to insist that he must give up the Chief Ministership and abide by the convention of the Congress party which lays down that no member should hold responsible position in the organisation and in the Government simultaneously. So, Mr. Nijalingappa agreed to step down from the Chief Minister's throne as soon as possible after the Hyderabad session. Nearly a month has elapsed and Mr. Nijalingappa is still debating within himself: 'To resign or not to resign.'"

† Sri RAMAKRISHNA HEGDE (Minister for Finance and Planning).—Sir, yesterday, hon. Member Sri Siddaveerappa already quoted

(SRI RAMAKRISHNA HEGDE)

extensively from various papers. To-day also he is quoting from newspapers. I do not know whether reading from newspapers is relevant in this context.

3-00 P.M.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—I am just quoting to illustrate what the public opinion in this country is, not only in Mysore but in the country.

“Nearly a month has elapsed and Mr. Nijalingappa is still debating within himself: “to resign or not to resign”. Some indications are now available about his future course of action. He has made it clear that he would not like to set a time limit for relinquishing the office of Chief Minister. After making this observation he declared that if it was in the interest of the country that he should continue to occupy both offices he had to do so. If this arrangement affected his functions, he would have to think what he should do. At best these enigmatic observations would keep the country guessing. But in the meanwhile the Congress would have a part-time President and Mysore a part-time Chief Minister.”

MR. DEPUTY SPEAKER.—The House will now adjourn and meet after half-an-hour.

The House rose at five Minutes past Three of the Clock to re-assemble at Thirty-Five Minutes past Three of the Clock.

The House re-assembled at Thiry-Five Minutes past Three of the Clock.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—Sir, my friend remarked that I am reading only from newspapers. I am not doing that. I am reading only one relevant sentence.

“Who foots the bill for Mr. Nijalingappa’s frequent visits to New Delhi? He has refuted the allegation that the Mysore Government pays for his visits to New Delhi to perform his duties as Congress President. The Congress President has publicly declared: “In fact, my Delhi trips help the Government because I discuss industrial projects such as the proposed caustic soda plant in North Kanara and the small car project with Ministers and officials in Delhi. He maintained that as a result of such discussions the 40-ton caustic soda plant, costing Rs. 10 crores, would shortly be set up in his State. For

this energetic action Mr. Nijalingappa deserves congratulations. But is it not unfair to other Congress Chief Ministers who do not enjoy the status and the authority of a Congress President? For Chief Ministers belonging to other parties, this might appear to be a subtle but decisive interference of the Congress party in the decision-making process of the Central Government".

I read this to show how things are done. The other day my friend, I believe Sri M. S. Krishnan, said the Congress President by his frequent tours in various States of the country instead of bringing about neighbourly good friendship is trying to create disruptions. Supposing he goes to Kerala and speaks something against the Kerala Government. We are neighbours. He is not only the Chief Minister but also the Congress President. If he talks there even as Congress President, the good neighbourly relations will be lost. The country is feeling and other Chief Ministers belonging to the Congress Party are also feeling that this Chief Minister by the weight of his authority may try to get more for his State. This subtle difference is sought to be made.

I said I will endeavour my best to show how there is constitutional impropriety in Mr. Nijalingappa continuing both as Congress President and as Chief Minister. He said, "What does it matter if in a small paper one or two lines are written or if my name is included both as Chief Minister and as Congress President?" and he gave a simile or metaphor which is very unhappy indeed and which I never expected from the Chief Minister. It is rather unusual to hear it from him. I can give better or worse epithets from my vocabulary, but this House may call me vulgar. That is why I refrain from using such language. I said constitutional impropriety has arisen out of this. I would like to read article 164 of the Constitution which is relevant to this. It says :

(1) The Chief Minister shall be appointed by the Government and the other Ministers shall be appointed by the Governor on the advice of the Chief Minister, and the Ministers shall hold office during the pleasure of the Governor :

Provided that in the States of Bihar, *etc.*, *etc.*

(2) The Council of Ministers shall be collectively responsible to the Legislative Assembly of the State.

(3) Before a Minister enters upon his office, the Governor shall administer to him the oaths of office and of secrecy according to the forms set out for the purpose in the Third Schedule."

The oath of secrecy is also to be found in the Constitution and it reads thus :

"I, A.B., do swear in the name of God or solemnly affirm that I will not directly or indirectly communicate or reveal to any

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

person or persons any matter which shall be brought under my consideration or shall become known to me as a Minister for the State of Mysore except as may be required for the due discharge of my duties as such Minister.'

This is the oath that he takes and herein comes the subtle difference. There are various problems where the duties of the Congress President are diametrically opposed or at any rate at variance with those of the Chief Minister. I shall illustrate my point by taking three concrete instances.

Sri S. R. KANTHI.—This is all inference and not a fact.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Take this language problem, which is a very burning problem in the South. There are various points of view. Supposing tomorrow this House takes a decision that we want two-language formula. As Congress President, he is committed to the resolution of the Working Committee. He knows what takes place in the Cabinet here and he knows what are the deliberations that have been going on here. After all, shall we expect that he will not disclose what all has happened here and what all has taken place in the Cabinet and in respect of which he has taken the oath of secrecy?

Then, let us take the Mahajan Award. So far as this award is concerned, this House has passed a resolution. We stand committed to a particular stand. Now we see the Central Government taking a stand and the Congress Working Committee may also take the same line—wherein they say they will take a national consensus. So many problems have been discussed here in the Cabinet and he has taken the oath of secrecy to the office. Where is it stated that he cannot keep them compartmentally and say that this is for my Mysore Chief Ministership and this is for my Congress Presidentship, because the two offices are linked?

Then, we have the water dispute. Mysore State has its own special problem and as Congress President, what is he going to do?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The hon'ble Member can discuss this matter on the Motion of Thanks to the Governor's Address.

Sri N. M. KOTRABASAVIAH SOGI (Hadagali).—I rise on point of order, Sir. Any discussion or debate in this House should be on a particular motion or resolution. Simply because the hon'ble member can make eloquent speeches, he cannot go on touching anything and everything. There is absolutely no subject or motion before the House for discussion. This discussion is quite against the rules. I want a ruling whether we can proceed like this without any limitation.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ (ಹುಲಿಯೂರುಗುಡ).—ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಏನೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತೇಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ನಿನ್ನೆ ಚರ್ಚೆ ಹೇಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪ ಗೌಡ (ಶೃಂಗೇರಿ).—ವೃದ್ಧರಾದ್ಯಂತ, ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯೇ? ರೂಲ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಅನುಸರಿಸಬೇಡವೇ? ಕಾಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಕಳೆಯುವುದು ಸರಿಯೇ?

Sri N. M. KOTRABASAVIAH SOGI.—I request the Hon'ble Deputy Speaker to take up the proper business.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಈಗ ಅರ್ಥವಾಯಿತು, ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಅಭಿನಂದನಾ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನುಮೋದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಹೆಸರು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ, ತಾವು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗಲಿ ಸ್ಪೆಲ್ಸ್ ತಾಳಿ, ತಮಗೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಎಂ. ಕೊಟ್ಟುಬಸವಯ್ಯ ಸೋಗಿ.—ಅವರೇ ಒಂದು ಮೋಷನ್ ಮಂಡಿಸಿ, ಅವರ ಕತೆಯವರೇ ಅನುಮೋದನೆ ಮಾಡಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬೇಡ ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ. Let there be some motion on the Floor of the House for discussion.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—I only mentioned these three points by way of illustration just to show that although he has taken a oath of office only as a Minister of the Cabinet, he is bound to disclose those things in any other capacity thereby violating the oath of office he has taken and constituting what is called a constitutional impropriety and that is a thing which he must safeguard by this method.

Now, the other point which my friends mentioned—Sir, it is subject to correction—that is how we have been informed, and this is a matter for clarification. After the Chief Minister has become the Congress President, the entire administrative machinery, his Secretariat has been serviced into use for doing the acts of the Congress President. By way of illustration, I am putting a specific question—let him say 'Yes' or 'No' From the time he became Congress President.....

Sri S. R. KANTHI.—No, No, No.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—It is a matter for verification. How many times from the month of December the telephones at 'Balabrooie' and in the Chief Minister's office are used for purposes other than the purposes for the due discharge of his duties as the Chief Minister? I understand, Sir, even yesterday, certain telephone calls were there between Calcutta and Bangalore and Delhi and Bangalore about the West Bengal affair. This is a matter which I want you to verify and tell us. That was one of the reasons, because it is an important work in my opinion it is more important than the duty of the Chief Minister of Mysore - being the Congress President. We understand that telegrams and telephones which are maintained by the poor tax-payers, are put into action for other purposes, to subserve the interests of the Congress Party. Government of Mysore is a different thing; Government of Mysore may be run today by you, and the Congress Party friend's tomorrow it may be by some other party or it may continue to be run indefinitely by you. But, it is a Government constituted

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

under the Constitution. I am posing this question: is it a fact or is it not a fact that the telephones meant for use of the Chief Minister are being used for other purposes then are used to subserve the interests of the Congress Party? ಉಚ್ಛ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮೀರಿ ಕಡಿಮೆಯಾದು ನೀವಾಗಿ, ನೀರು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಹುಡುಕುವುದನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತೀರೋ ಏನೋ; We all know how settled democracy works in England. When a Minister goes to somebody's house and accepts a cigarette case, he is charged for corruption. When you want to build up democratic standards, you must look at it from an exacting standard. Therefore, I say that being the Congress President he has been misusing all the paraphernalia that has been given to him to serve the interests of the State. I throw a challenge: let them get the telephone registers from the month of December 67 from both his residence and office and find out how many trunk-calls are booked from those telephones to serve only the Congress interests and who has paid for that? I am making this allegation with all the respect.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂಠಿ.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿವ್ವವೀರಪ್ಪನವರು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡುವುದು ಎಂದರೆ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹೇಳಿ. ಎ.ಐ.ಸಿ.ಸಿ. ಅವರು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA —Sir, I am now referring to the Mysore Ministers Salaries and Allowances Act, 1956. Under Section 2, the definition of a Minister is given and it is stated that a Minister includes the Chief Minister for purposes of this Act. Under Section 14, which is important, it is stated that a Minister or a Deputy Minister shall not, during the tenure of his office, practice any profession or engage in any trade or undertake for remuneration any employment than his duties as Minister or Deputy Minister. You must take the purpose of that section.

Sri S. D. KOTHAVALA (Sankeshwar).—I want only one clarification if my friend yields. My point is, the words 'remuneration' and 'gainful employment' are there to see that he is not to work for any employment. For instance, as a Minister, he may have connections with the educational institutions, social activities, and the like, so that he may make a contribution. The only thing is that he should not practice any profession for remuneration or accept any employment. Otherwise the Minister will be as good as a public servant, much more than that or much less than that. He should be free to take part in all activities, social, economic, educational and even party activities. But, he is not to take any remuneration. Therefore, let us not take up that point. It is for the Chief Minister to say whether he can discharge both the functions; it is for him to decide and for the Party to assess it. Let us not beat the track any further.

4-00 P.M.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—I was saying as to how these things are managed in the House of Commons. I am referring to the Parliamentary Debates, Volume III, 324/36-7. It is like this:

“No other Minister is permitted to earn money in that way. If we pay a Minister a salary according to the present scale, we take it that we are entitled to the whole of his time and we do not allow him to occupy his time with work which could be done equally well by persons outside and to earn in that way £12,000 a year. We do not allow any other Minister to spend even an hour in writing an article for the newspapers.”

This is the opinion of the House of Commons about the Ministers. This is the purpose. We have recently enhanced our remuneration...

SRI K. H. PATIL.—The Chief Minister is fully paid by the State. Therefore, he should not misuse his position for some other purpose.

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—That is what exactly I wanted to say. I want to know whether he could continue in both the offices. I want to read some portion in the book called Britannia. It reads as follows:

“The cabinet, it has been stated, is responsible to the sovereign, to the Prime Minister, to Parliament and to the people.”

When this is the position, what made Mr. Rama Rao to resign before the commencement of the Assembly? Who permitted him to resign? When the sovereign body is here, he cannot simply resign and go away. It is stated that his resignation has been accepted. You cannot say I have got so many Hon'ble members to support me and you can do whatever you like. You cannot do like that. You cannot simply say that what has been stated is all irrelevant. The sovereign must be kept informed. Between the Crown and the Cabinet the Prime Minister ordinarily acts as intermediary. The Chief Minister cannot accept any other job at the cost of administration here. I refer to Mysore Acts for 1957. It reads as follows:

“A Minister or a Deputy Minister shall not during the tenure of his office practice any profession or engaged in any trade or undertake any remunerative employment other than his duties as Minister or Deputy Minister.”

Here the Minister includes the Chief Minister also. We as sovereign have right to reprimand this Chief Minister for what he has been doing. Reprimanding him means, reprimanding you all. You are all going on private lines. You are all sunk with power, your heads are turned and you are doing incalculable harm. You are all burying the

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

democratic principles. I will quote a passage from Encyclopaedia Volume 18. It reads as follows :

“ In the conduct of the affairs of this country, there, should be no avowed and real Minister, possessing the chief weight in the Council and the principal place in the confidence of the King. In that respect there can be no rivalry or division of power. That power must rest in the person generally called the first Minister and that Minister ought to be the person at the head of the Finances.”

That must be the position of the Chief Minister or any other Minister in the cabinet. I want to make one position clear. Let not anybody think that we have moved this subject in lighter vein or by way of fillibuster tactics. The fillibuster tactics is not our purpose. You cannot understand what you are doing. You are in a state of coma. Every one of us must have respect for the Chief Minister. When the Police were firing, this Chief Minister was busy in a wedding ceremony. The Home Minister was stuck to his home. He was not on the spot. What can officers do ? I do not blame them. On the other hand the Government has to be blamed. Innocent people and children were killed like sheep. One thing I want to say in this connection. If he wants to continue as Congress President let him do so and bereft himself. Otherwise there will be demoralisation and the administration will be at peril, and the democratic principles will be set at nought. I plead that the Chief Minister may have second thoughts over the matter. He cannot say that I have got powers. Even man like Hitler had gone down. Let anybody become Chief Minister. We are not bothered or interested in it. What we want is good and efficient administration. We want the Chief Minister to be present always in the State for consultation whenever we want.

We will have various other occasions to give the appropriate place and time to illustrate point by point for showing why and for what purpose the Chief Minister is still continuing in spite of this having been said and done. Therefore I say, this is a very unhappy thing.

Mr. Sanjiva Reddy at the top of his popularity when he was there as the Chief Minister and when he was raised to the highest party position, he immediately resigned. So also Mr. Kamaraj Nadar. He resigned from the Chief Ministership. For all the years he was in service. In Madras he built up a very stable Government and he did not say that he was indispensable. Therefore he must not say, if I go, heaven will fall down. This is the psychology of only a despot; this is the psychology of only a tyrant; this is the psychology of the mind of not a democratic person, but a person who has no belief, according to me, in democracy. We have got here, not the kernel of democracy put only the shell of it. Therefore I say that he should not

be allowed to continue. We have heard him, our eye-brows are raised. Let them think. We will also think. Let the country also in the meanwhile think as to how it is going to develop.

Sri S. R. KANTHI.—We must thank the Hon'ble Member Mr. Siddaveerappa for such a good lecture to us. It appears, he has got democracy in his pocket. He has distributed it to us, to-day. We thank him for that.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಾವು ನಿನ್ನೆ ಇವತ್ತು ಮಾಡಿದ ಚರ್ಚೆಗೆ.....

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅವಕಾಶ ವಿದೆ. ಆಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರೇ ಮಾತನಾಡಿ. ಈಗ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆ ಪ್ರಕಾರ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ನಿನ್ನೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ರೂಪವಾಗಿ ಕೆಲವು ಮಾತು ಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನಿಂದ ಸದಸ್ಯರು ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಏನೊಂದು ಶಂಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನು ಅವರ ಭಾಷಣವಿಂದ ಸಮರ್ಥನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಪವನಿ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ—ಎರಡೂ ಕೂಡ ಹೊರಡುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಗಳ ಅಫೀಸ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಚೇರಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಯಾವುದೇ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಕೂಡ ಈ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಹೋಗತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಸಹ ಇರುತ್ತವೆ. ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಾಗಿರುವುದು ಇದು ದ್ವಂದ್ವ ವಿಚಾರವಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕೇ? ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಹೋಗಲಿ, ಕೇರಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ, ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ಹೇಳಿ ದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇವತ್ತು ನಾನು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri S. SIVAPPA.—Sir, I request your patience when I am speaking. Am I dialoguing here?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I have not allowed Sri Shivappa to speak.

Sri S. SIVAPPA.—This is not the fair way of dealing with me, when I am on my legs. I want to know from the Speaker with all respect to the Chair, whether your orders are only meant for this side or to the other side also.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—It is meant for all the sides.

Sri S. S. SHETTAR.—Sir, I beg to draw your kind attention to rule No. 297 of the Rules of procedure, which reads: "The Speaker may himself, or on a point being raised or on a request made by a member, address the Assembly at any time on a matter under consideration in the

(SRI S. S. SHETTAI)

Assembly with a view to aid members in their deliberations, and such expression of views shall not be taken to be in the nature of a decision." Sir, a point has been raised by many members on this side that to carry both the offices i. e., the office of the Chief Minister and the office of the President of the All India Congress Committee, is not constitutionally correct. This has been agitated and this point has been argued. So, Sir, under Rule 297, I request you, as the Speaker, to give your final views.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Chair cannot decide any constitutional matter. Only it can give ruling on a point of order. This is a constitutional matter. Does the member desire that the Chair should give a decision on it? Now, I call upon Mr. K. H. Srinivasa to move the motion.

(Sri Srinivasa stood up and began to read the motion.)

SRI S. SIVAPPA.—On a point of order, Sir.

MR. DEPUTY SPEAKER.—The Speaker is on his legs.

SRI B. P. GANGADHAR.—On a point of order, Sir.

MR. DEPUTY SPEAKER.—The member may please take his seat. I am on my legs.

SRI S. SIVAPPA.—Before you stood up, I have raised a point of order.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Mr. Sivappa, being the Leader of the Opposition, should know the rules better than anybody else.

SRI M. NAGAPPA.—My point of order is there.

MR. DEPUTY SPEAKER.—I am on my legs. If he continues like this, I will take it as an obstruction to proceed with the work and now let him not compel me to enforce the rules.

(Sri B. P. Gangadhar stood up)

I request hon. member Sri Gangadhar not to disturb the work. Even in the Business Advisory Committee some of our friends have already agreed to go on with the work.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ.—ಇದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗತಕ್ಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು.....

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಎಸ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿ (ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು).—ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರತು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

SRI K. H. PATIL.—The Speaker cannot address always and stand on his legs obstructing our rights.

MR. DEPUTY SPEAKER.—There was discussion at length. Now there is no need to proceed with it further. Hon'ble Members will have a chance even after the Motion of Thanks is moved to speak on the same

matter. I will give full opportunity to every member to participate in the debate. Now without any motion, we are simply going on with discussion. I therefore request the leader of the opposition to ask his friends to co-operate with the Chair so that we may proceed with the work. ದಯವಿಟ್ಟು ಕಾರ್ಯಕರಾಪಣೆಗಳು ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಿ. ಮುಂದೆ ಮೋಷನ್ ಮೂವ್ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನನಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

Sri B. P. GANGADHAR.—ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಹೇಳಿ. You have to protect the interests of both sides. You are our guardian.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮೋಷನ್ ಮೂವ್ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಎರಡು ದಿವಸಗಳು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದೇವೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಎರಡು ದಿವಸ ಕಾಲ ಕಳೆದಿಲ್ಲ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—We may proceed with the work.

Sri K. H. PATIL.—The Speaker while addressing the august House has said that he has no power to direct the Chief Minister and if he had power, he would have certainly considered. There is the instance of Bengal and there is nothing wrong to do so. Sri Nijalingappa by his very statement has proved that his continuance as Leader is unconstitutional. You are the right man to hold that his continuance as leader of this august House is unconstitutional and his Ministry has no *locus standi*, or proper legal status. So, I request the Hon'ble Speaker to follow the example of the Speaker of Bengal and give a ruling and oust this Ministry.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇದರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದು, ಬೇಡ.

ಶ್ರೀ ಸೋಲೂರು ಸಿದ್ದಪ್ಪ (ಕುದೂರು).—ನಿಮಗೆ ಒಬ್ಬರಿಗೇ ಅಲ್ಲ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದು, ನಮಗೂ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಬಹಳ ಜನ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ.

(ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ನಿಂತರು)

Sri K. H. PATIL.—Is it the right of the Hon'ble Member to threaten the Opposition in this way? Are we school boys to be talked about by an elderly person like him?

(Several Members stood up to speak)

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I am not allowing anybody to proceed with this discussion. Many Hon'ble Members have participated in the debate and they have expressed themselves. They will have scope even after the motion is moved to speak on this point. ಮೋಷನ್ ಮೂವ್ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ.

4-30 P. M.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Order, order. When I am on my legs, all Hon'ble Members should resume their seats.

Sri B. P. GANGADHAR.—The only issue to be decided is that we want a full time Chief Minister and we do not want a part time Chief Minister.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕರಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ. ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಗೌರವ ಉಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಚರ್ಚೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. Any democracy to be meaningful, there should be an opportunity for full discussion on any matter of importance.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು ! ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಮೋಷನ್ ಮೂವ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಹೇಗೆ ! ತಾವು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ !

Sri B. V. MAGAVI (Haveri).—On a point of order, Sir. Mr. Srinivas has already moved the motion of Thanks before the House.

OPPOSITION MEMBERS.—No, no.

MR. DEPUTY SPEAKER.—There is no point of order.

† **ಶ್ರೀ ಎನ್. ಶಿವಪ್ಪ.**—ಇವತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಅವರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಮಾಡಿ, ಅವರ ಪಕ್ಷದ ಮುಂದುವರಿಕೆಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರ. ನಾವು ಇದರ ಮೇಲೆ ಏನು ವಾದ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಅದನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಲು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ “ನಾನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಮತ್ತೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಎರಡೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲ” ಎಂದು. ಇದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರದ ದುರುಪಯೋಗ ಸರ್ಕಾರದ ದುರುಪಯೋಗ ತನ್ನ ಪಕ್ಷಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ನಮ್ಮ ಚಾರ್ಜ್.

“Article 356 empowers the President to assume all the powers of the State Government to himself if he is satisfied from a report of the Governor that a situation has arisen in which the Government of the State cannot be carried on in accordance with the provisions of the Constitution.”

That situation has arisen in this State now.

“It is competent for the Governor to secure the dismissal of the Ministry through the President if he can satisfy the latter that the Ministry in power is violating the provisions of the Constitution.”

In July 1959 the Governor of Kerala secured the dismissal of the Namboodripad Ministry by reporting to the President that the Ministry was misusing the Governmental machinery and Government funds for the advancement of the party interests, and the administration of the State could not be carried on in accordance with the provisions of the Constitution. He therefore advised the President that the only course open was to dismiss the Ministry, dissolve the Assembly and hold fresh elections, because at that time the Ministry in power in Kerala was misusing the Governmental machinery for furthering the interests of the Party. What Mr. Nijalingappa is doing now is just the same. We are charging the Chief Minister with the offence of misusing his power as Chief Minister and the funds of the State for furthering the cause of the Congress Party in power in the State.

ಈ ಪ್ರಾವೀಷನ್ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಈ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ವಹಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮವಾದ, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಈ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ವಿಧಿಯುಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಇವತ್ತು ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಆನು ಮಾನವಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೇಟ ಜನರಲರನ್ನು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಕರೆಸಿ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಅರ್ಧ ಏನು ಬರುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಕೇಳಿ, ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರ ನಮಗೆ ಇದೆ; ಅದು ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಶನಿನಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ, ನುಮ್ಮನೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವುದು, ನಾವು ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ; ಅವರಲ್ಲಿ ಕುರುಳಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಜನರಲರನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕರೆಸಲು ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Sri M. NAGAPPA.—I raise a point of order under Rule 311 (2) which says: "A point of order may be raised in relation to the business before the Assembly at the moment." There is a statement of the hon. Chief Minister before this House in which he has interpreted that he can continue as Chief Minister and Leader of this House as well as the President of the Congress on the ground that there is no prohibitory article of the Constitution or any other provision of law. Therefore, I submit that the interpretation of the provisions of the Constitution are involved in this.

Sri M. M. J. SADYAJATA (Kudligi).—I want to know whether discussion is allowed on the statement of the Chief Minister.

Sri M. NAGAPPA.—I will substantiate my point of order. If the members on the other side have any objection, let them speak afterwards. They cannot interfere in this way. This is not the way of putting matters.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I want to know what is the point of order.

Sri K. H. PATIL.—There is another point of order by me.

Mr DEPUTY SPEAKER.—Let Mr. Nagappa finish his point of order.

†Sri M. NAGAPPA.—I am quoting rules. I am quoting the Articles of the Constitution. Before I explain, how can you ask me what my point of order is. I will put it in words.

ನನ್ನ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ:

ಆರ್ಟಿಕಲ್ 311 ರ ಪ್ರಕಾರ ಇದರ ಸಬ್ ರೂಲು (2) ರಂತೆ. ಮಾನ್ಯ ಚೀಫ್ ಮಿನಿಸ್ಟರವರು ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಸಭೆಗೆ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರೇನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ:

ನಾನು ಈ ಸಭೆಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ನ ಪಕ್ಷದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಬೆಂಬಲವನ್ನೂ ಪಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಅವರ ಪೂರ್ವ ಬೆಂಬಲವಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಆ ರೀತಿ ಬೆಂಬಲವಿರುವವರೆಗೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರಬಹುದು ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಾವೀಷನ್ ಗಳನ್ನು ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ತಾಹವೆ ಆಡ್ವಿಗಳೂ ಯಾವ ಕಾನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ನಲ್ಲಿನ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಸೆಕ್ಷನ್ ಕೂಡ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಲೂ ಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಾವೀಷನ್ ಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದಲ್ಲ ಹತ್ತು ಪ್ರಸಿತಿಂಟುಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಅವರ ನಿಲುವನ್ನು ಮುಂದೆ ಬೇಕಾದರೆ ಬದಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವತಃ ಗಮನಕ್ಕೆ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ)

ಬರಲ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ನಾನು ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ಅರ್ಚಿಕರ 74 (1)ರಲ್ಲಿರುವುದು.

"There shall be a Council of Ministers with the Prime Minister as the head to aid and advise the President in the exercise of his functions."

ಇದು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟು ಒಳಗೆ ಬರುವಂತಹುದು.

ಅಮೇರಿ 164ರಲ್ಲಿ:

"The Chief Minister shall be appointed by the Governor and the other Ministers shall be appointed by the Governor on the advice of the Chief Minister....."

There is something added in this particular provision. That is :

"...and the Ministers shall hold office during the pleasure of the Governor."

ಹಿಂದೆ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಯೆಂಟು ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಅರ್ಚಿಕರ 74 (1) ಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟು ತಂದದ್ದು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಚೀಫ್ ಮಿನಿಸ್ಟರವರನ್ನು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಬಹುದು, ನಾಳೆ ಗವರ್ನರವರು ಬೇಡ ಎಂದರೆ ಅವರು ಹೋಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರೈಮ್ ಮಿನಿಸ್ಟರವರ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟು 74 (1)ರ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು 164 (1) ರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗವರ್ನರವರು ಬೇಕಾದರೆ ಅವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬಹುದು. There is difference between Article 74 (1) and 164 (1) of the Constitution. ಎಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಇಂಟರ್‌ಸ್ಟ್ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುತ್ತೋ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೆ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಇಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್‌ನಲ್ಲಿರುವ 356 ನೇ ಸೆಕ್ಷನ್ ಇದರಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗವರ್ನರವರಿಗೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಇಂಟರ್‌ಸ್ಟ್ ಎಲ್ಲಿ ದುರುಪಯೋಗವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆಗ ಅವರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಬ್ಬರನ್ನೇ ಅಲ್ಲ ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿರುವವರನ್ನೂ ತೆಗೆಯಲು ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ಮತ್ತು ಆಗ ಅವರು ಮನೆ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯಬಹುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವವರು ಎರಡು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ನ ಪಕ್ಷದ ಪರವಾಗಿ ಬರೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸರಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸದಿಂದ ಜನತೆ ಕೊಡುವ ತೆರಿಗೆಗಳಿಂದ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಣವನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಲು ಅವರನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ನ ಪಕ್ಷದ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ನಿಮಗೆ ನಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಬೆಂಬಲವಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ನ ಪಕ್ಷದ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಾಗಿ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಸರಕಾರದ ಕನ್‌ಸಾಲೇಷನ್ ಫಂಡ್ ಎಂದು ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸದ ಹಣವನ್ನು ಅವರಿಗಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನೀವು ಮೆಜಾರಿಟಿ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸರಕಾರದ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಈ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಹೇಜರು ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸರಕಾರ ನೌಕರರು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದು ಒದಗಿದೆ. ಇಂತಹಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲು ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ಎಂದು ಒಂದೆಲ್ಲ ಹತ್ತು ನಿರತ-ನಿರತರನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು.—

(1) The Sind Premier Alla Bux was dismissed on a personal ground, that of renunciation of honour. He lost the confidence of the Governor and not of the confidence of the House.

(2) Premier Fazl Huque of Bengal was forced to resign on 29-3-1943 even though his progressive Co-ordination party held a majority in the Legislature. The majority goes when he works against public interest. He was forced to resign from the Government.

(3) Punjab Minister Shoukath Hayath Khan was dismissed on 26th April 1944 for bad conduct.

These are the precedents. I am explaining why I am quoting these precedents.

The Governor-General has dismissed Pakistan's Nizamuddin in 1953 on the ground that he was unable to solve the acute problems before the country, without obtaining the verdict of the legislature. This is another instance.

As already stated by my Leader, in 1959 the Governor of Kerala has taken action against the Namboodiripad Government for the particular reason. Lastly, I will quote Sheik Abdula's instance in Kashmir. These are all precedents. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೇ ಪಾರ್ಲಿಯಮೆಂಟ್ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ನಮ್ಮ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಪ್ರೀಸಿ ಡೆಂಟ್ಸ್ ನಡೆದಿವೆ. ಅಮೇರಿಕಾ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ಪ್ರೀಸಿಡೆಂಟ್ಸ್ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಹ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನ್‌ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ಆಗಬೇಕಾದ ಸಹ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರೀಸಿಡೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಲೋ ಮಾಡಿ ತಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—This is not exactly a point of order. The member is discussing something of constitutional matter. The Speaker cannot give any decision on matters of Constitution and I am unable to uphold the point of order.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಿದೆ, ಏನೆಂದರೆ ಅಡ್ಮಿನ್‌ಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಜನರಲ್ ಅವರನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕರೆಸಿ.....

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ರೀತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ತಾವು ಮೊದಲೇ ಒಂದು ಮೋಷನ್ ಮೂವ್ ಮಾಡಿ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಜಾಗಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ತಾವು ಅಡ್ಮಿನ್‌ಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಮಾಡಬಹುದು.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮೋಷನ್ ಮೂವ್ ಮಾಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ.—(ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ) ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೆನ್ನೆಯಿಂದ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ತಾವು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಈಗ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದೇಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವವರೆಗೂ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣದ ಮೇಲೆ ಮಂತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭಾಸದಸ್ಯರು ರಾಜ್ಯಾಂಗಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಆ ರೀತಿಯಾದ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವಾಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ತಾವು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಒಂದು ರೂಲಿಂಗ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ರಾಮರಾಯರ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ರೀತಿಯ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. "ಶ್ರೀ ರಾಮರಾವ್ ಅವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ)

ಅವರಿಗೆ ಜರೂರು ಕೆಲಸಗಳಿವೆ, ಅದ್ದರಿಂದ ಅವರ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು” ಎಂದು. ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳು ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಹಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಮಂತ್ರಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವಾಗ, ಈ ಸಭಾ ನಾಯಕರು ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದೂ, ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆತಂಕವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮತ್ತು ಈ ಮನೆಯ ನಾಯಕರಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಕಾಲಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು 17 ದಿನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ 17 ದಿನಗಳು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಸಂಬಳ, ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ, ಕಾರು ಮತ್ತು ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ಖರ್ಚನ್ನು ಈ ರಾಜ್ಯ ಬೊಕ್ಕಸದಿಂದ, ಅಂದರೆ, ಶ್ರೀನಿವಾಸಯ್ಯನ ಕೊಡುವ ತೆರಿಗೆ ಹಣದಿಂದ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜತ್ತಿಯವರು ಒಂದು ಸ್ಪೆಷಮೆಂಟ್‌ನ್ನು ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಏನೆಂದರೆ “Minister is always a Minister for all the 24 hours” ಎಂದು. ಅವರು ಹೇಳಿದಂಥ ಸ್ಪೆಷಮೆಂಟ್ ಏನಿದೆ ಅದು ಈ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ, ಇದೂ ಸಹ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇನು? ಈ ಸಭಾನಾಯಕರಿಗೆ ಆತ್ಮ ಗೌರವವಿಲ್ಲವೇನು? ಈ ರೀತಿ ಒಂದೇ ಕಾಲಕ್ಕಿಲ್ಲ.....

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿ. ಅಗ್ನಿ ಹೋತ್ರಿ (ಧಾರವಾಡ-ಗೌರವಾಂತರ).—ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ನರ್, ಹೋದ ಸಲ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗ ಆ ಕಡೆಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಈ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಆಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ದಿನ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಧುವೀರಪ್ಪನವರು ಒತ್ತಾಯವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸರಿಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಿಮ್ಮ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಯಾವ ರೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿ. ಅಗ್ನಿ ಹೋತ್ರಿ.—ರೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ, ಕನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಿರ್ಧಾರ ಮಂಡಿಸಿದ ಮೇರೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಈ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸೋಗಿಯವರು.....

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅಮೇರೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು.....

Sri M. Y. GHORPADE (Sandur).—Sir, on a point of order. I think it is quite relevant to the question. We would like to know what we are discussing. I have no objection if discussion has been permitted on the subject that has been talked over for the last two days. At least we expect to know it is our right to know, whether the House or yourself have allowed a discussion on the subject. If it is so, we have no objection.

5-00 P. M.

Sri B. P. GANGADHAR.—It is before the House. The question does not arise.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Order, order.

† Sri M. Y. GHORPADE.—I would like to know. I am also an ordinary member. I am not saying as a Congress member. We should know what the House is discussing and whether the House or you, have permitted it. If for two days we have listened, I am sure the Opposition will be good enough to permit me to speak. For two days the opposition has been talking of a subject, whether according to rules or not, I do not know. Any way, whether right or wrong, something is stated for the last two days without there being any definite motion before the House. I can humbly say that in my eight years experience in the Assembly, never has such a situation arisen where for two days something is listened without a formal motion before the House. I have seen very angry scenes, exchange of rebuffs for half hour or one hour, on both sides.

Sri B. P. GANGADHAR.—Such a situation had not happened.

Sri M. Y. GHORPADE.—Yesterday the hon'ble Leader of the Opposition wanted that the Leader of the House should make a statement. On that particular statement today the Leader of the House was able to make a statement on that subject. We thought that would be an end of the matter. Now the discussion seems to be going on endlessly and the technique of asking points of order, whether there is any point or not, is obviously being adopted. There has been sufficient discussion and that discussion is bound to have an effect on public opinion. That is the democratic process and the opposition has had the full benefit of that, whether according to rules or not. I do not think the opposition which argued so vehemently for democratic conventions is interested in using methods other than of democratic discussion to achieve their purpose. I do not want to insinuate. But, I as a member of the House not exactly as a member of the Congress am entitled to ask the Speaker whether you, as the Speaker of this House are not in a position to ensure democratic conventions in the House. If you are, you should tell us what exactly is happening in the House and how long it will continue.

Sri K. H. PATIL.—On a point of order.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Order, order.

Sri K. H. PATIL.—You cannot curtail my right.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Order, order.

Sri K. H. PATIL.—When I am standing on my legs no body can ask me to sit down. Just to curtail the right of the member, the Speaker should not stand.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I am also very much pained because a lengthy discussion took place in the absence of any motion. I think many hon'ble members also felt it and any way they were allowed and allowed to the full extent. Most of the members of the opposition have participated and expressed what all they wanted. Yesterday they wanted that the Chief Minister should come and make a statement. Now doubts are cleared.

HON'BLE MEMBERS.—No, no.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—We have been discussing without observing any rules and even in the absence of any motion. In fact at several times I have said it. Please co-operate with the Chair. If members continue like this, I will be compelled to enforce rules. Please co-operate with the Chair.

Sri B. V. MAGAVI.—I had drawn your attention to rule 313 which says that the Speaker shall preserve order and shall have all powers necessary for the purpose of enforcing his decisions. Rule 313 has been kept in abeyance for the last two days. I therefore humbly request the Speaker to exercise his powers and see that the motion is moved.

Sri M. Y. GHORPADE.—Sir, you have not disposed of my point of order. I understood that you would give some ruling. To go on obstructing the normal business of this House in this manner is unconstitutional and undemocratic threat. If you say it is not, you must tell this House. You have allowed discussion on this subject and you must say that this discussion will last till such and such time. Or you admit my point that what is happening is an unconstitutional and undemocratic threat to the normal functioning of this House. You cannot evade this issue. You have evaded it far too long for two days.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I reserve my ruling.

ಶ್ರೀ ವಿಕ್ಟನಾಥ ರೆಡ್ಡಿ (ಯಾದಗಿರಿ).—ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಫೋರ್ಪಡೆಯವರು ಏನು ಹೇಳಿದರೋ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿವೆ.

Sri K. PUTTASWAMY (Minister for Public Health and Housing).—Sir, I rise on a point of order under sub-rule (2) of rule 21. It says :

“The discussion on the Address may be postponed in favour of a Government Bill or other Government business on a motion being made that the discussion on the Address be adjourned to a subsequent day appointed by the Speaker. The Speaker shall forthwith put the question, no amendment or debate being allowed.”

My point is, whether the discussion on the Address can be interrupted. I take it that the discussion has begun. What are the circumstances under which it can be interrupted? The discussion on the Address may be postponed in favour of a Government Bill or other Government business on a motion being made that the discussion on the Address be adjourned to a subsequent day appointed by the Speaker. That has not been done and when that has not been done, the discussion cannot be interrupted.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—The discussion has not begun.

Sri K. PUTTASWAMY.—That is a matter on which Sri Siddaveera-ppa differs from me, and he may differ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—It is a statement of fact.

Sri K. PUTTASWAMY.—According to me, it has begun; it has been moved and seconded and according to the hon'ble Member, it may not

be. It is for the Speaker to say whether it has been moved and seconded. The discussion on the Address shall also be interrupted in the course of a sitting by an adjournment motion under rule 50. I take it that you, Sir, have not permitted the discussion to be interrupted under rule 21 (3) also. When the circumstances under which the Address can be interrupted do not exist, I submit that the Chair will have to rule that the discussion on the Address should go on.

Sri K. H. RANGANATH.—Sir, if you recall what happened yesterday soon after the questions, the Speaker was pleased to communicate to this House that the Governor's Address has been placed on the Table of the House. Immediately after that, the Leader of the Opposition raised this matter. We are at that stage and it is not correct to say that the Governor's Address has commenced. To commence the Governor's Address we have to comply with rule 19.

Sri K. PUTTASWAMY.—It can be verified from the recorded proceedings whether the motion has been moved or not.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಮಾನವಾಗಿದೆ.....

Sri K. H. RANGANATH.—My hon'ble Friend cannot raise a point of order when I have raised a point of order and it is not disposed of. It is only if a motion moved under rule 19 and is duly seconded by another member that it can be before the House. We are not at that stage.

Sri K. H. SRINIVASA.—I have already moved the motion. Several members rose on points of order.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Order, order.

Sri K. H. PATIL.—Sir, he has stated that he has moved the motion already. So he has lost the right of moving.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Sri K. H. Srinivasa may move the Motion.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಚನ್ನಯ್ಯ.—ಅವರು ಮೋಷನ್ ಮೂವ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಬೇಕು.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಅದು ರಿಕಾರ್ಡ್‌ಗಿಲ್ಲ.

(Many Opposition members stood up)

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Order, order, order.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಸುಳ್ಳು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದರೆ ಏನು ಮಾಡೋಣ?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Please don't disturb the work.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ಸುಳ್ಳು ಎಂಬ ಪದ ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ, ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—If the member continues like this, I will have to take it as an obstruction to the proceedings.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಬೇಕಾದರೆ ಅಚೆಗೆ ಹೋಗೋಣ.

MR. DEPUTY SPEAKER.—It is unparliamentary. If the member continues to disturb like this, I will have to ask him to retire from the House.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ನುಳ್ಳು ಸ್ಪೀಚ್‌ಪುಂಟ್ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕಾಕಬೇಕು.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Even when the Speaker is on his legs, the member has no courtesy to take his seat. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಕಾನೂನ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಮೋಷನ್ ಮಾಡಿ ಅದು ಚರ್ಚೆಗೆ ದಾಗ ಸಂಹಮಾದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ರೂಲ್ಸ್‌ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಸಭೆಗೆ ಗೌರವ ಉಂಟುವುದಿಲ್ಲ.

SRI V. N. PATIL (Humnabad).—I have only one submission to make. Please permit me for a minute.

MR. DEPUTY SPEAKER.—I am very much pained that we have been discussing this matter in the absence of any Motion. I am appealing to the members at least to follow the rules.

SRI K. H. PATIL.—We always follow the rules. The mover of the Motion Sri Srinivasa, has clarified the position and said that he has already moved the Motion. Unfortunately Sir there is no provision in our rules that have been laid down before the Assembly that one Resolution can be moved twice. The resolution that is moved by him has been properly moved or not is before us for consideration. If at all, my friend has moved the resolution

MR. DEPUTY SPEAKER.—Is the member speaking on any Motion? I am not going to allow any further discussion.

SRI K. H. PATIL.—I am speaking on a Point of Order. If a Point of Order is not allowed.....

MR. DEPUTY SPEAKER.—I am not going to allow.

SRI K. H. PATIL.—With due respects to the Chair, when I am there to exercise my parliamentary right on a Point of a Order, how can you curtail it? Members should not be treated as school children.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Hon'ble member must know that there is a limit to all these things. I have been appealing to the members.

SRI K. H. PATIL.—We know it is Congress Government and Congress Raj. Let us not be threatened.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Let us do things in a parliamentary manner. Hon'ble member Sri K. H. Patil, should observe the rules.

SRI K. H. PATIL.—Sir, under Rule 311, unfortunately.....

MR. DEPUTY SPEAKER.—Sufficient discussion took place. Let us take up the agenda now I do not allow anybody.

SRI S. S. SHETTAR.—Sir, it is a breach of privilege under rule 177.

MR. DEPUTY SPEAKER.—I do not allow anybody to proceed in this fashion.

SRI S. S. SHETTAR.—Sir, the mover said that he has already moved the Motion, and the Speaker said that it has not been moved!

Mr. DEPUTY SPEAKER.—If it is a breach of privilege, the member is at liberty to send it on to me in writing.

Sri S. S. SHETTAR.—Sir, the mover wanted to maintain that he has already moved the Motion, but the Hon'ble Speaker has made it clear that it has not been moved. So, what the mover said is not true.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Order, order.

Sri K. H. SRINIVASA.—Sir, when I said that I have moved the Motion of Thanks, I only meant that when I was called upon I have read the gist of the Motion, and I also said that I am glad to move the Motion. After that

Sri V. N. PATIL.—Sir, how can he move it without the knowledge of the Chair?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಒಂದು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ನೂರು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ವಂಶನಾ ನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಸಭೆಯ ಫನತೆಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Order, order. If the member goes on like this, I will be compelled to ask him to retire from the House.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ್.—ಅವರಿಗೆ ಮೋಷನ್ ಮೂವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ಸಭೆ ಏ ಫನತೆಗೆ ಕುಂದಕ ಬರುತ್ತದೆ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸರವರು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್.—ನಾನು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮೂವ್ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ನಿರ್ಣಯ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೂವ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವವನು ನಾನಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳುವಷ್ಟು ಸಹನೆ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದವರಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಆರೋಪ ಬಂದಿರುವಾಗ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಅವಕಾಶಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮೂವ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರ ಚೀಠಿನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದೆ ನನಗಲ್ಲ. ನಾನು ಮೂವ್ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ನಾನು ಒದಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮೂವ್ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಅಂತ ಅಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಮೂವ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಜಡ್ಜ್ ಮೆಂಟ್ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಆ ರೀತಿ ಮಾತನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾನು ಆಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸ್ಪೀಕರ್ ರವರು ಒಂದು ಸಾರಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು ಮೂವ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಒಂದುಸಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಎರಡನೇ ಸಾರಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಹೇಳಿದೆ. ಅದು ಈ ಹೌಸ್ ನ ರೆಕಾರ್ಡ್ ನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದೇ ಇದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಮೂವ್ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು, ನಾನು ಮೂವ್ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಹೌಸ್ ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಮೂವ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಬ್ರೀಡ್ ಆಫ್ ಪ್ರಿವಿಲಿಜ್ ಆಗಿಲ್ಲ, ರೂಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಎಕ್ಸ್ ಪ್ಲೇನೇಷನ್ ನ್ನು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

(ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಎದ್ದು ಮಾತನಾಡಿದರು)

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಶೆಟ್ಟರ್.—ನನಗೆ ಎರಡು ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ.

ಶ್ರೀ ಶರಣಗೌಡ ಇನಾಂದಾರ್ (ಜರ್ಜಿ).—ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ, ಅವರೇ ಒಂದೆರಡು ತಾಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ನಾನು ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಅವಕಾಶಕೊಡುತ್ತೀರಿ.

ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥರೆಡ್ಡಿ.—ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಸರ್.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಶ್ರೀನಿವಾಸರವರು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮುಂದಿಡಬಹುದು.

† ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥರೆಡ್ಡಿ.—ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಆಗಲೇ ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಮೂರೂ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ಎತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ, ನಾನು ವಿವರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವುದೇನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಫೋರ್ಷಡೆಯವರು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರೂರ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಉಗಮ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಡೆಮಾಕ್ರಸಿನ್ಯಲ್ಲಿ ರೂರ್ಟ್ ಆಫ್ ಪೊಲೀಜ್ ಎನಿದೆ ಅದರಂತೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು, ಅಂತೆಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಈಗ ಆ ರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಪವಾದ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈ ಅಪವಾದಕ್ಕೆ ಉಗಮ ನಾವಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು, ಹೇಗೆಂದರೆ, ಅವರು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು, ಈಗ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೆ ಸದಸ್ಯರು ಯಾರೂ ಕೂಡ ಗಮನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ವ್ಯಥೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಈ ರಾಜ್ಯದ ದುಡ್ಡಿನಮೇಲೆ ಎರಡನೇ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಇಲ್ಲದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ಟ್ರಾಂಕ್ ಚಿಲಫೋನ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಈ ರಾಜ್ಯದ ದುಡ್ಡನ್ನು ಅಪವ್ಯಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಸಹ್ಯಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಒಂದು ಸರ್ಕ್ಯೂಲರ್ ಏನು ಬಂದಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪ್ರವಾಸದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಛೇರಿಯಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿದೆ. ಇದು ನಾಚಿಕೆಯ ಮಾತು. ಸರ್ಕಾರದ ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧೀನ ಸಡಸುತ್ತೀರಾ? ಇದು ನಿಮ್ಮ ತತ್ವವೇ? ಯಾವ ಒಂದು ತತ್ವವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ, ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ? ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ನಡೆದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದು ತಪ್ಪಾಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲೂ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪದವಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗತಾನೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾನ್ಯ ವಿಶ್ವನಾಥರೆಡ್ಡಿಯವರು ಅವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಕಳೆದ ಎರಡು ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಾವು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಧ್ಯೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಫೋರ್ಷಡೆಯವರು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕರಾಪಕಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಚರ್ಚೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನನ್ನು ಯಾವಾಗ ಹೇಗೆ ಎನ್‌ಫೋರ್ಸ್ ಮಾಡಬೇಕು ಏನು ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಮಾನ್ಯ ಫೋರ್ಷಡೆಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೂ ಈ ಕಾನೂನುಗಳ ಪರಿಚಯ ಇರುವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರನ್ನು—ಇಲ್ಲವೇ ಗೋಪಾಲಗೌಡರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನೀವು ಮಾತನಾಡಿ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಈಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂತಲೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎದ್ದುನಿಂತೆ.....

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪ ಗೌಡ.—ಈಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಗೋಪಾಲಗೌಡರೇ ನೀವು ಮಾತನಾಡಿ ಎಂದು ಕರೆದರೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿಯಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರಪ್ಪಗೌಡರಿಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನ್ನನ್ನು ಮಾತನಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಇದ್ದಾಗ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆಂದೇ

ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೆ: ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವರ ಕಾನ್‌ಫಿಡೆನ್ಸ್‌ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೊನೇಪಕ್ಷ ತಾನು ಇಂತಿಷ್ಟೆ ತಾರೀಖು ನೋಳಗಾಗಿ ಈ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಈ ಎರಡು ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನ್ಯಾಯವಾದದ್ದಲ್ಲ; ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ನೆನ್ನೆಯಿಂದಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆ ನಾವು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೂ ಈ ದಿವಸ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಅವರು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲರತಕ್ಕ ಜನರು ದಂಗುಬಡಿದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರೇ ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ಆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಪ್ರಕಾರವೇ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಏನ್‌ವೆನ್‌ಷನ್‌ನ್ನು ಅವರು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಕಾಮನ್ಸ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರದಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವಿಭಾಜ್ಯತೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿ ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಎರಡು ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆ ಪ್ರಕಟಣೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಾಮರಾಜ್ ಅವರು, ಮಾನ್ಯ ಸಂಜೀವ ರೆಡ್ಡಿಯವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಫೇರ್ಥರ್ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಕೂಡಲೆ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯುತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇತರರಿಗೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ತಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ಬೆಂಬಲವಿದೆಯೆಂದು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಬಲಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅವರು ಮುಂದೆ ಬಂದಿರತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ನಾವು ಸಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕ ಪಕ್ಷವಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ತಮಗಿಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮನೋಭಾವ ನಮ್ಮದಲ್ಲ. ಅಂಥ ಚಿತ್ತಕೊನೆಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವರು ನಾವಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಂಠಿಯವರೂ ಮತ್ತು ಕೊಠಾವಳಿಯವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾನು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಅವರಕಡೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಲ್ಲರತಕ್ಕ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಬೆಂಬಲವಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಯಾರ ಅಭಿಲಾಷೆಯ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರೂ ಆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆಯೆಂಬ ಭಯ ನಿಮಗೂ ಇಲ್ಲ—ಅಥವಾ ಒಂದು ಆಸೆ ನಿಮಗೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜನತಂತ್ರದ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷದವರು ಬೇಕಾದರೂ ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಯಾರು ಹೇಳಿದರೇನು? ಒಳ್ಳೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಸಲಹೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ — ಅದೇನೆಂದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಒಬ್ಬ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸದಸ್ಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರಬಾರದು ಎನ್ನತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ತಜ್ಞರು ಬರೆದಿರತಕ್ಕ code of conduct ವಿಚಾರ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಭೆಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರ ಮಾನ್ಯ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೇನೂ ತಿಳಿಯದೆ ಇರತಕ್ಕ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರೇದಿವಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ತಪ್ಪು ಅನ್ನುವುದೂ ಸಹಾ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಅವರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ನಾವರೂ ಅವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೋ ಏನೋ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ದಂಗುಬಡಿದುಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೋರಾಹಲವೇ ಏಳಬಹುದು. ಈ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಅವಿಭಾಜ್ಯತೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಹೊಸನಾಯಕನ ಚುನಾವಣೆ ಆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಹೇಳಿಕೆಯು ಆ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮುಗಿಯಿತು ಆದರೆ ಅವರು ಜನತೆ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಬಾಯಿಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ನೇಮಕ ಆಗುವವರೆಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ—ಚಿಕ್ಕಿ ಕರ್ರಾಗಿ ಹಾಲಿ ಇದ್ದವರನ್ನೇ ಸಭಾ ನಾಯಕ ಅಂತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅವರೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಒಂದಾವರ್ತಿ ರಾಜಾಜಿಯವರನ್ನು ಮೇಲ್ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ಹಿಂದಿನ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಅವರನ್ನು ತಂದು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಸಭಾ ನಾಯಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅಂಥಾ ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೂ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ)

ಅನುಸರಿಸುತ್ತೇವೆಂದರೆ ಈಗ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದೇನೋ 6 ತಿಂಗಳತನಕ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಅವರು ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತು ಈ ಸಭೆಗೆ ಆರಿಸಿಬರಬೇಕು ಎಂಬ ಒಂದು ನೇಮ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದೂ ಸಹಾ ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದ ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿ ಬಂದುದರಿಂದ ಅವರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರನ್ನು ಆ ಪಕ್ಷ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿತು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದರು. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಅವರು ಅಖಿಲಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವಾಗ ಅವರು ಹಾಗೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪದವಿಗೇರಿದರೋ ಆಗಲೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗಿದ್ದ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು. ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಾಗಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಅವರು ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಈ ದಿವಸ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ, ವ್ಯತ್ಯಾಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪ ನವರು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಆತಂಕಗಳಿರುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾರಾವಕಾಶ ಕೊಡಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಈ ದಿವಸ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗತಕ್ಕವರಿಗೆ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಂದು ವೇಳೆ ಯಾವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೂ ಸೇರದವರಂತೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಂದರೆ ಒಂದೇ ಪಕ್ಷ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಕ್ಷವಲ್ಲ. ಅವರ ಆದರ್ಶ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾವು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕೊರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೀನದಯಾಳು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ಯಾರೋ ಕೊಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಇಂತಹ ಕೊರೆಯು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೊಳ್ಳುವುದು, ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ನಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಷ್ಟು ಅಸಂಬಂಧವೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರು ಯಾವ ಒಂದು ಮಮತೆಗೂ ಒಳಗಾಗದೆ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು, ಮತ್ತು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ, ಅನೇಕರು ತಿಳಿದವರಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕೊತಾವಳಿ ಅಂತಹವರು ಇದ್ದಾರೆ ಏಕೋ ಅವರು ನಮಗೇ ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಬೇಕಾದರೂ ಚರ್ಚೆ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಕೊಡಿ. ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರೂ ಎರಡೂವರೆ ಗಂಟೆ ಏಕೆ? ಅವರು ಒಪ್ಪುವತನಕ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವವನು ನಾನು. ಒಂದು ಗಂಟೆ ಎರಡೂವರೆ ಗಂಟೆ ಏಕೆ? ಒಂದುವೇಳೆ ಏನಾದರೂ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಡಾನ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇವತ್ತು ನಮಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ನಾನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನಮಗೆ ಸಂಬಂಧಪಡದೇ ಇರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆರೀತಿ ನಾವು ಯಾವತ್ತೂ ಭಾವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತನಕ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲಿಯ ತನಕ ನಮಗೆ ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಷಯ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧೀನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಧೀನ ಆಗುವುದಾದರೆ ನಾನು ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿ ಯವನಾಗಿ ನಾನು ಅದನ್ನು ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನಾನು ಅವರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಅದ್ವಿ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಮಾಟಗೆ ಯೋಚನೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಔಚಾರಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇಂತಹ ಗಹನವಾದ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದರೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಇರಬಹುದು. ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಮ್ಮಿ ಇರಬಹುದು. ಬೇರೆ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಈಗ ಆಗುತ್ತಿರತಕ್ಕ ಅನಾತುತಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಹತ್ತಿರ ಮನವಿಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯವರು ವಿಚಾರ

ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸೋಲೂರು ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರೂ ಸಹ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ಅವರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರೂ ನಾನೂ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಅವರು ಬಹಳ ಮುಸ್ಸಾದವರು, ನೀತಿ ನಿಯಮವಿರತಕ್ಕವರು. ಈಗ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ, ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು ಡೆಲ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾದಂಥ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಹತ್ತಿರ ಚರ್ಚೆಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಹೋಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಮಾಡಲಿ. ಆದರೆ ಅವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಎರಡು ಕಾಗದ ಬಹುಳ ಮಾಡುವ ಕಡೆ ಒಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಬಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯದು, ನಿಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸ ನೀವು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಟ್ರೆಜರಿಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಟ್ರೆಜರಿಗೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇದು ನಮಗೆ ಬಹಳ ಗಾಬರಿಯಾಗತಕ್ಕ ವಿಷಯ. ನಮಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅರೀತಿ ಅಂದಿರಬಹುದು. ಇವರು ಯಾರ ಬಡ್ಡನ್ನು ಯಾವ ಕಾಗದವನ್ನು ದುರೂಪವೋಗ ಮಾಡದೆ ಇರಬಹುದು. ಅವರಿಗೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಇರಬಹುದು. ದೇಶ ಕರ್ಯಾಣವಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರಬಹುದು. ಅವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯೂ ಇರಬಹುದು. ಯಾರಾದರೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಂದು ಪೀಠ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಗದವನ್ನೇ ಆಗಲೇ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಾದರೆ ಅಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಬೇಕು. ಐ. ಎ. ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿ ಆಗಿದ್ದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೂ ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೆಂದು ಕಾಗದ ಕೊಡುವುದು, ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಟ್ರೆಜರಿ ಕಾಯುವವರು ಕಾನೂನು ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ಅನಂತರ ಜವಾನರು ಒಳಗೆ ಬಿಡುತ್ತಾರೆಯೇ? ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಉಳಿದರೂ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗತಕ್ಕ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಜತ್ತಿಯವರನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಳಗೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಜವಾನರು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಒಳಗೆ ಬಿಡುತ್ತಾರೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ತಪಾಷೆಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಯಾಗಿ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ ಎತ್ತಿದ ಅಪಾದನೆಗೆ ಉತ್ತರ ರೂಪವಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ನಿಜವಾಗಿ ಕಳವಳಕಾರಕವಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟು ದೂರ ಈ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ ಅಂದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ತರೆಯಲ್ಲಿ ಆಪ್ತಾಕ್ರಮೇಷನ್ ಉಂಟಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸ, ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ—ಇವುಗಳೆಲ್ಲರತ್ತ ಕಣ್ಣಿಡುವೇ ಮಾಯವಾಗುವಷ್ಟು ಆಪ್ತಾಕ್ರಮೇಷನ್ ಬಂದಿರುವುದು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಗಂಡಾಂತರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕಾನೂನು, ಆಡಳಿತದ ಅಂತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಮುರಾಜು? ಸರ್ಕಾರದ ನೌಕರರಿಗೂ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಮನ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗಲೂ ಅನಿಸುತ್ತದೆ ಅವರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು. ಒಂದು ಸಮಾಚಾರ. ಅವರೇನೂ ದಡ್ಡರಲ್ಲ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಅವರು ದಡ್ಡರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮೋಸ ಹೋದೆ. ದಡ್ಡರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಫೂಲೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಇವರು ಹೊರಗೆ ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತರಹಾಗೆ ನಟನೆಮಾಡುವವರಲ್ಲ ಎಂದು ದಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅದು ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಯಿತು. ಎರಡು ಕಾಗದ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಡೆ ಒಂದರಲ್ಲೇ ಆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಾದ ಹೇಳಿಕೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತಿಲ್ಲ ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ನಾಳೆ ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕು. ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡಬಾರದು. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕಂಠಿಯವರು ದುರುದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ವಿಚಾರ ಈಗಾಗಲೇ 3-4 ಸಾರಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಮನೆಯ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಎಂದಿಗೂ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಡಿ. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಲಿ ನೀವೂ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿ. ನಿಮಗೆ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ)

ಅಪಾಯವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಅಧಿಕಾರ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ನವರು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಯವಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಇಲ್ಲಿ ಇರಲು ಅವರಿಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕೊಂದರೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕುಪಾರಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ ಹೋಗಿಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿ. ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಸಾಮರಸ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದಾದರೂ ಹೇಳಿ. ಈ ವಿಚಾರ ವನ್ನು ನುಮ್ಮನೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಡ. ನಾವು ಇವತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ವಿಷಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮನೆಯ ವಿಚಾರ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೆ. ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ಜೋರಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜನತೆಯಿಂದ ಆರಿಸಿಬಂದಿರತಕ್ಕ ಸದಸ್ಯರು, ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆಯೋ ತಮ್ಮ ಮೇಲೂ ಅಷ್ಟೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ನಾವು ಉತ್ತಮವಾದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ನ್ಯಾಯವಾದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಚನಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ವಿದ್ಯೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಈ ಜನತೆಗೂ ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನತೆಗೆ ವಚನಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಮಾಗಾಧಿಯವರಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣವರು ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮಕಾಲಗಳು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದರೂ ಇವರ ಮುಂದೆ ಆಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಹೈ ಚಿತ್ರ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ರಾಜೀನಾಮೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪದವಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಿಸಿ, ಏಕೆಂದರೆ ನಿಮಗೂ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರಿಗೂ ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪದವಿಗೆ ಅವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಒಂದು ಕಾಗದದ ಚೂರನ್ನೂ ಕೂಡ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಆ ರೀತಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸರ್ಕಾರಿಯಂತ್ರದ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯೇ ಆಗಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹವಾದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The House stands adjourned and shall meet tomorrow at 1-00 P.M.

The House adjourned at Six of the Clock to meet again at One of the Clock on Thursday, the 22nd February 1968.